

**Przedmiotowy System Oceniania
z języka polskiego w II Liceum Ogólnokształcącym
w Malborku**

**Opracowany przez Szkolny Zespół Przedmiotowy
w składzie:**

Ewa Tuszakowska – przewodnicząca
Agnieszka Ryńska
Anna Staszyńska
Małgorzata Moździerz
Anna Gąsowska – Czerniak
Alicja Maziarz
Dorota Szymańska - Jankiewicz

**Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego dla szkół ponadgimnazjalnych : liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego został opracowany na podstawie programu „Ponad słowami” program nauczania przedmiotu *język polski* w liceum i technikum (zgodny z nową podstawą programową i obowiązujący od roku szkolnego 2012/2013)
Zakres podstawowy i rozszerzony**

Na jednej z pierwszych lekcji nauczyciel zapoznaje uczniów z PSO, wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne oceny, lekturami i podręcznikami. Informuje, iż kryteria oceniania poszczególnych form pracy ucznia są **jawne**. Nauczyciel ustala zasady współpracy z uczniem i omawia system oceniania.

I. Ocenie podlegają następujące formy aktywności ucznia:

- a) prace klasowe, testy literackie, sprawdziany
- b) kartkówki 20 minutowe z trzech ostatnich lekcji
- c) odpowiedzi ustne
- d) pamięciowe opanowanie tekstu
- e) aktywność na lekcji
- f) praca w grupie lub praca indywidualna na lekcji
- g) prace domowe
- h) próbne egzaminy
- i) zadania dodatkowe np. prace długoterminowe, projekty
- j) sporządzanie notatek w zeszycie
- k) udział w konkursach przedmiotowych, olimpiadach, przeglądach, itp.

II. Otrzymane oceny mają różną skalę wartości:

POZIOM NAJWYŻSZY sprawdziany, prace klasowe, testy, kartkówki

POZIOM ŚREDNI egzaminy próbne, odpowiedzi ustne, praca na lekcji

POZIOM NAJNIŻSZY recytacje, prace długoterminowe; prace domowe, prezentacje ustne, aktywność, praca w grupie, udział w konkursach przedmiotowych, notatki w zeszycie.

III. Oceniamy:

1. **Wiadomości**, których zakres wyznacza realizowany przez nauczyciela program nauczania. Za kluczowe dla przedmiotu język polski uznajemy wiadomości wynikające ze znajomości przewidzianych dla określonego etapu kształcenia lektur obowiązkowych. Wymagana jest także znajomość pojęć i definicji z historii i teorii literatury oraz nauki o języku.
2. **Umiejętności**, które szczegółowo określone zostały w różnych dokumentach oświatowych: Podstawie programowej, i wyliczone są w wymaganiach edukacyjnych dla każdej klasy.
3. **Postawy**, przez które rozumiemy stopień zaangażowania ucznia w proces kształcenia.

IV. Sprawdzamy wiedzę i umiejętności ucznia za pomocą:

1. **Testów**, zbudowanych z zadań różnorodnych typów (zadań wyboru wielokrotnego, z luką, na dobieranie, prawda-fałsz, krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi). Testy nie mogą być przypadkowe, muszą wynikać z realizowanego programu nauczania, posiadać kartotekę jednoznacznie określającą zakres badanych umiejętności. Uczeń informowany jest z odpowiednim wyprzedzeniem o terminie przeprowadzenia testu i materiale rzeczowym, na którym jest on oparty. Do kategorii testów zaliczamy również testy badające umiejętność czytania ze zrozumieniem
2. **Prac pisemnych** zarówno klasowych, jak i domowych. Polegają one na tworzeniu przez ucznia dłuższej, spójnej wypowiedzi na zadany temat i, najczęściej, w narzuconej formie. W przypadku prac klasowych są to przeważnie rozprawki lub próby eseju. Prace domowe powinny być bardziej zróżnicowane i umożliwiać uczniowi wyćwiczenie sprawności w posługiwaniu się formami wypowiedzi przydatnymi w życiu i wymienionymi w wymaganiach edukacyjnych.
3. **Wypowiedzi ustnych** przygotowanych w domu na wcześniej znany temat (uczeń powinien mieć możliwość przygotowania i przedstawienia takiej 5-, 10-minutowej odpowiedzi przynajmniej raz w semestrze, a stopień trudności i złożoności zlecanych mu zagadnień powinien uwzględniać jego możliwości intelektualne), przygotowanych na podstawie informacji zgromadzonych w czasie lekcji (najczęściej wówczas, gdy uczeń pełni rolę sprawozdawcy grupy), odpowiedzi na pytania (najczęściej 3) z trzech ostatnich lekcji.

4. **Kartkówki**, obejmujących materiał trzech ostatnich lekcji lub sprawdzających wiadomości absolutnie podstawowe dla przedmiotu oraz sprawdzających stopień znajomości zadanej wcześniej lektury.
5. **Sprawdzianów**, pytania otwarte obejmujące dział programu nauczania, znajomość zagadnień epoki, problematyki lektur.

V. Oceniamy zaangażowanie w proces kształcenia, obserwując:

1. **Zaangażowany udział w lekcji**, przez który rozumiemy nie tylko aktywność przejawiającą się zgłaszaniem i udzielaniem odpowiedzi, ale także aktywne słuchanie, sporządzanie notatek, wykonywanie poleceń i uczestnictwo w pracach zespołów.
2. **Systematyczne wykonywanie zadań domowych**, przy czym dopuszczona jest możliwość dwukrotnego w ciągu semestru niewykonania zadania, nie dotyczy to przygotowań do prac klasowych i sprawdzianów oraz lektur. Obowiązkiem ucznia jest zgłoszenie nieodrobienia pracy domowej przed rozpoczęciem lekcji; nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku umownym znakiem (np. minusem). Jeśli brak zadania nie zostanie zgłoszony, uczeń otrzymuje ocenę: **niedostateczną**.
3. **Gotowość do wykonywania zadań dodatkowych** takich, które nauczyciel zleca jako nadobowiązkowe.
4. **Udział w konkursach przedmiotowych**, olimpiadach, przeglądach, itp.

VI. Wyniki obserwacji zaangażowania ucznia mogą być odnotowywane w dzienniku za pomocą znaków dodatnich.

1. znaków dodatnich - bardzo dobry
2. znaki dodatnie - dobry

VII. Stosujemy następujące kryteria:

Oceny: dłuższych wypowiedzi pisemnych:

Lp.	Kryterium	max. liczba punktów
1.	Rozwinięcie tematu	0-25
2.	Kompozycja	0-5
3.	Styl	0-5
4.	Język	0-12
5.	Zapis	0-3
ŁĄCZNIE		50

Wypowiedzi pisemne mogą być oceniane według innych kryteriów, podanych wcześniej przez nauczyciela uczniom.

Oceny: testów, wypracowań, sprawdzianów:

Zadania testowe zamknięte oceniane są w skali 0 – 1p.

Zadania krótkiej odpowiedzi, jeśli nie są oceniane w skali 0 – 1p., oceniane są według odrębnych, jednoznacznie określonych kryteriów, podanych przez nauczyciela uczniom.

VIII. Przyporządkowanie uzyskanych przez ucznia punktów ocenom szkolnym jest następujące:

0- 40 %	stopień niedostateczny
41 – 54%	stopień dopuszczający
55 – 74%	stopień dostateczny
75 – 90%	stopień dobry
91- 99%	stopień bardzo dobry
100%	stopień celujący

Dopuszcza się dostosowanie indywidualnych kryteriów do krótkich form wypowiedzi pisemnych. (np. kartkówki)

Wagi Ocen – Dziennik elektroniczny :

- praca klasowa – 5
- sprawdzian – 4
- kartkówka – 3
- odpowiedź ustna – 3
- aktywność – 2
- praca domowa – 2
- osiągnięcie w konkursach – 5
- inne - 1

IX. Nieobecność na sprawdzianie

Uczeń, który jest nieobecny na zapowiedzianym przez nauczyciela sprawdzianie pisemnym, w ciągu tygodnia ma obowiązek zaliczenia go w formie pisemnej lub ustnej. (Wyjątek stanowią dłuższe zwolnienia lekarskie, wtedy termin ustalony zostaje indywidualnie.)

Oceny wypowiedzi ustnych:

Kryteria oceny wypowiedzi ustnej	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
zawartość merytoryczna wypowiedzi	- przywołanie właściwego materiału rzeczowego; - dowiedzenie zrozumienia tematu; - przywołanie argumentów przynajmniej częściowo przydatnych; - poprawne, choć ogólnikowe wnioski;	- interpretacja przywołanych informacji; - poprawne zastosowanie materiału rzeczowego w funkcji argumentacyjnej; - hierarchizacja argumentów; - trafne sądy i wnioski;
kompozycja	- wypowiedź na ogół spójna i uporządkowana; - logiczny ciąg wypowiedzi może ulegać zaburzeniu;	- wypowiedź zawiera wyraźnie postawioną tezę, argumenty i sądy;
język	- przestrzeganie zasad poprawności właściwych dla języka mówionego; - wypowiedź komunikatywna - nieliczne błędy językowe;	- bogate słownictwo; - przestrzeganie etykiety językowej; - stosowanie terminologii naukowej;

X Poprawienie oceny niedostatecznej

Uczeń ma prawo poprawić ocenę: **niedostateczną** w formie wskazanej przez nauczyciela, w ciągu **2 tygodni** od wystawienia oceny.

XI. Ustalenie oceny semestralnej i rocznej.

Każda zdobyta przez ucznia ocena jest ważna. Tym niemniej, ustalając ocenę, która jest podsumowaniem pracy, **różnicujemy** znaczenie ocen cząstkowych.

XII . Kształcenie w zakresie podstawowym

Wymagania podstawowe powinny dotyczyć przede wszystkim zapamiętanych przez ucznia wiadomości. Uczeń: **zna, rozróżnia, dostrzega, wymienia** itp., ale ponadto w wyniku realizacji treści nauczania powinien:

- rozumieć teksty z kanonu lektur,

- znać realia i ogólny zarys epok literackich,
- orientować się w podstawowych pojęciach kultury,
- umieć korzystać z księgozbioru bibliotecznego,
- dostrzegać tendencje rozwojowe polszczyzny,
- wypowiadać się ustnie i pisemnie na wskazany temat.
- podawać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych,
- scharakteryzować program ideowy i artystyczny poszczególnych epok,
- wskazać elementy aktu komunikacji językowej,
- wymieniać podstawowe typy stylizacji,
- określić wyróżniki gatunkowe podstawowych typów uczniowskich wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz tekstów użytkowych.

Wymagania podstawowe powinny dotyczyć rozumienia podstawowych pojęć i zjawisk kulturowych. Uczeń: podejmuje rozważania, rozpoznaje, ocenia oraz interpretuje zdarzenia i postępowanie bohaterów. W wyniku realizacji treści nauczania uczeń powinien:

- rozpoznawać wartości uniwersalne w literaturze,
- formułować sądy i opinie odnoszące się do zjawisk kultury,
- interpretować podstawowe zagadnienia literackie,
- analizować utwór literacki,
- dysponować wiedzą teoretycznoliteracką na temat omawianych epok literackich.

XIII. Kształcenie w zakresie rozszerzonym

Wymagania ponadpodstawowe określają umiejętność zastosowania przez ucznia zdobytej wiedzy. Uczeń: **porządkuje, weryfikuje, dyskutuje, porównuje**. W wyniku realizacji treści nauczania uczeń ponadto powinien:

- wykształcić własny pogląd na kulturę,
- umieć udowodnić swoje racje w dyskusji,
- usystematyzować fakty historycznoliterackie, szczególnie w zakresie literatury polskiej,
- sprawnie się posługiwać poprawną polszczyzną w wypowiedziach ustnych i pisemnych.

Wymagania ponadpodstawowe powinny dotyczyć umiejętności zastosowania przez ucznia zdobytej wiedzy w sytuacjach problemowych, wcześniej mu nieznanymi. Uczeń: analizuje, argumentuje, wnioskuje, redaguje, formułuje hipotezy. W wyniku realizacji treści nauczania powinien:

- wiązać zjawiska kulturowe z różnych dziedzin, czyli dostrzegać korelację między sztuką, literaturą i filozofią danego okresu,
- dostrzegać inspirującą rolę filozofii i wielkich ruchów religijnych w rozwoju kultury i sztuki,
- umieć odnaleźć we współczesnej cywilizacji wkład epok minionych,
- dokonywać porównawczej charakterystyki tekstów różnych epok.

XIV. Ocenianie uczniów słabszych, z dysfunkcjami

Uczniowie słabsi (z opinią poradni psychologicznej) są oceniani wg tych samych zasad, ale otrzymują zadania o mniejszym stopniu trudności. Ponadto uwzględniamy przy ocenianiu uczniów indywidualne wytyczne zapisane w poszczególnych opiniach (np. wolne tempo pracy – więcej czasu na sprawdzianach)- tak, żeby uczeń opanował na ocenę pozytywną treści konieczne. Natomiast **zdolniejszym uczniom** powierzamy zadania trudniejsze, ambitniejsze.

Uczeń nieobecny na lekcji, czy sprawdzianie jest zobowiązany do uzupełnienia **materiału** omówionego podczas jego nieobecności oraz w przypadku niepisania testu bądź sprawdzianu do zaliczenia pracy w ciągu dwóch tygodni od dnia pojawienia się w szkole po absencji.

XV. Zasady poprawiania ocen.

Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej z pracy klasowej i sprawdzianu w ciągu **dwóch tygodni** od otrzymania powyższej oceny. Tylko jeden raz z danej pracy pisemnej. Natomiast inne oceny nie podlegają poprawie. Oceny uzyskane za: pisemne prace domowe, recytacje, wygłaszanie referatu, prace na lekcji bądź udział w dyskusji w ogóle nie podlegają poprawie..

XVII. Zasady oddawania sprawdzianów.

Nauczyciel jest zobowiązany w ciągu **dwóch** tygodni oddać poprawiony sprawdzian bądź test, natomiast prace klasowe w ciągu **trzech** tygodni.

Opracował Szkolny Zespół Przedmiotowy Nauczycieli Języka Polskiego